

دهم و دهمز میږی

دهما دیکل بانگ ددهن دزانن روژ یا ب ری ځه و نیږیکه دی دنیا روغن بیت و بېته سپېده.

حاجی رهشک و میښخوړینک و گهلهک تهیر و تهوالین دی یتن ب هزاران کیلو میتران ژ مه دویر، دزانن بوهار هاتیه چیا یتن کوردستان و کار ی ژوژانا دکهن. نهو دزانن ژي کهنکی پانیز دی هیټ و کهنکی دڅیا ژ ژوژانا بهر ب دهشتی ځه بار بکهن.

دار و بار و گول و گیا زی دزانن کهنکی وهخته بېسکفن و کهنکی بچرمسن و خه ملا خو بوهرین. زانا دبېژنه څی ههستی پکرنی ب دهمی «دهمزیږا بایو لوزی» و دبېژن ژي کو هر زینده وهره کی دهمزیږا خو یا تایبته هیه و ل گور وی دهمزیږی په یوه ندینن خو دگهل سرؤستی ریڅک دنیخیت. مه مروځان ژي نهف دهمزیږه یا هدی و نهف دشین بیی بهری خو بدهینه سهعتی بزاین کا سپېدهیه، نیفرویه، نیقاره یان سهفه.

لی ژبه کو ژيانا مروځان ژ ژيانا زینده وهرین دی نالوژتر بوو، پیوستیا وان ژي ب ناسکرنه کا هویرتر بو دهمی پتر بوو.

هر ق پیوستی ژي نهو پالدا کو هزا خو د داهینانا شیوازه کی دی یی دهمزیږی دا بکهن کو گهلهک ژ دهمزیږیا بایو لوزی، وردنر بیت.

بهری پتر ژ (۵۰۰۰) سالن خه لکی میزوبوتامیا (عیراقا نه قرو) سیسته مه کا گهلهک ورد ژ بو دهمزیږی داهینا.

وان ل دویف وی سیسته می دهم دابهس کر و کره سال و وهرز و هدیف و روژ و سهعت و ته نانهت دهقیقه زی . نهف سیسته مه ههتا نه قرو زی ل سهرانسهری جیهانی ل کاره.

هر ژ هینگی مروځان بزاف کر کو شیوازه کی پیشکوهتی بشا فرین ژ بو کو بشین ب ناوایه کی ورد دهمی بهرمیږن و د نهجام دا دهمزیږ هاته داهینان.

نهف دهمزیږا کو نه قرو د دهستی مه دا یان ب دیواران ځه دهیته هلاویستن، دیروکه کا گهلهک درېزا هدی و د گهلهک قووناغین گوهورینن را دهرباس بوویه ههتا کو نهف شیوهی نوکه ب خو سه گرتی.

هندەك ژ جورەییډ دەرژمیران

دەرژمیرا نافی:

ژ جهړكه كې كونی قهواره دهستنیشان كړی پیک دهات، ژ ناف دا ژمارهیهكا خیچكا ئی هه‌بوو، ل دویف نأفا ژئ دهاته خوارئ و وان خیچكا دم دهاته هژمارتن.

دەرژمیرا هه‌تافی:

ژ حه‌لانه‌کی و شیشه‌كا ئاسنی پیک دهات، شیشك ل لایه‌کی هاتبوو چکلاندن و بنئ وئ مه‌لنه‌ندی ژماره‌یه‌كا خیچكین د حه‌لانی دا كۆلای بوو، ل دویف زفرینا سیبه‌رئ ل سهر وان خیچكان دم دهاته هژمارتن.

دەرژمیرا خیزی:

ژ دو شیشه‌یین كۆته‌لكی یین پیکشه گریډای هاتبوو چیکرن، كۆته‌له‌ك یا تژی خیز بوو و یادی یا قالا بوو، كۆته‌لا تژی دبرنه سهری و خیز دچوو یا قالا، و ب قالا‌بوونا وئ و تژی‌بوونا یا دی دم دهاته هژمارتن.

دەرژمیرا شه‌مالك:

ب سۆتتا شه‌مالكا دم دهاته هژمارتن، ئانكو سۆتتا ههر شه‌مه‌لكه‌كې پشكه‌ك ژ دهمی رادگه‌هاند.

دەرژمیرا به‌ندۆل:

قورسه‌كې ئاسنی ب ده‌ستكه‌كې دی یی مه‌عدنی قه دهاته گریډان و ب باكه‌تنا وی قورسی راست و چه‌پ ئامیره‌ك دلقاند و دم پئ دهاته هژمارتن. هه‌ژئ گۆتنئ یه نه‌ف دەرژمیره ژ داهینانا ستیرناسئ ئیتالی (كالیډۆ) ی بوو.

دەرژمیرا زه‌مه‌لكی:

زه‌مه‌لك جورەیه‌كې سپرنگی یه راست و چه‌پ ب به‌رده‌وامی دزقريت و هندەك خه‌له‌كین ب ددانۆك دزقريت كو میل پیکه د گریډاینه، و ب دمرباسبوونا وان میلا ل سهر ژماره‌یین ته‌ختئ دەرژمیرئ دم دهیته هژمارتن.

نو هؤسا رۆژ بۆ رۆژئ دەرژمیر ییشكه‌فتن و ب ییشكه‌فتنا وان ژئ دم هویرتر و وردنر دهیته هژمارتن.

ناماده‌كرنا: محهمەد ئەمین دۆسكی

كسر ژماره «٣»